

Pisni izpit

11. 7. 2003

1. Sestavljeni nosilec okroglega profila tvori tog osrednji kovinski del, na katerega sta pritrjena 0.6 m dolga segmenta iz trde gume. Za koliko se povesi sredina nosilca, če ga togo vzdamo med navpični steni? Masa kovinskega dela je 1 kg, prav tolikšna je tudi masa vsakega od segmentov iz gume. Prožnostni modul gume je $5 \times 10^7 \text{ N/m}^2$, gostota pa 1200 kg/m^3 .
2. Izvoteno železno kroglo s polmeroma 4 cm in 5 cm napolnimo z živim srebrom in zatesnimo. Kolikšen je tlak v živosrebrni sredici, če zunanjti tlak povečamo na 100 bar? Za koliko se tedaj zmanjša polmer krogle? Prožnostni modul železa je $1.2 \times 10^{11} \text{ N/m}^2$, Poissonovo število je 0.25, stisljivost živega srebra znaša $3.8 \times 10^{-11} \text{ Pa}^{-1}$.
3. 0.5 m od stene bazena je na poseben način perforirana navpična cev, ki deluje kot dvorazsežen izvir vode z izdatnostjo $10 \text{ m}^2/\text{s}$ in cirkulacijo $3 \text{ m}^2/\text{s}$. Kje je stagnacijska točka? Viskoznost in stisljivost vode sta zanemarljivi.
4. 4 cm debela gred se vrti v oljni kopeli s 1000 vrtljaji na minuto. Za koliko se tlak olja ob gredi razlikuje od tlaka daleč stran od gredi? Kolikšno moč troši metrski odsek gredi zaradi viskoznega trenja? Viskoznost olja je 0.66 Ns/m^2 , gostota 920 kg/m^3 .

Matematični poduk: komponente deformacijskega tenzorja v krogelnih koordinatah so

$$\begin{aligned} u_{rr} &= \frac{\partial u_r}{\partial r}, \quad u_{\theta\theta} = \frac{1}{r} \frac{\partial u_\theta}{\partial \theta} + \frac{u_r}{r}, \quad u_{\phi\phi} = \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial u_\phi}{\partial \phi} + \frac{u_\theta}{r} \operatorname{ctg} \theta + \frac{u_r}{r}, \\ 2u_{\theta\phi} &= \frac{1}{r} \left(\frac{\partial u_\phi}{\partial \theta} - u_\phi \operatorname{ctg} \theta \right) + \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial u_\theta}{\partial \phi}, \quad 2u_{r\theta} = \frac{\partial u_\theta}{\partial r} - \frac{u_\theta}{r} + \frac{1}{r} \frac{\partial u_r}{\partial \theta}, \\ 2u_{\phi r} &= \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial u_r}{\partial \phi} + \frac{\partial u_\phi}{\partial r} - \frac{u_\phi}{r}, \end{aligned}$$

komponente viskoznega napetostnega tenzorja v cilindričnih koordinatah pa

$$\begin{aligned} \sigma_{rr} &= -p + 2\eta \frac{\partial v_r}{\partial r}, \quad \sigma_{\phi\phi} = -p + 2\eta \left(\frac{1}{r} \frac{\partial v_\phi}{\partial \phi} + \frac{v_r}{r} \right), \quad \sigma_{zz} = -p + 2\eta \frac{\partial v_z}{\partial z}, \\ \sigma_{r\phi} &= \eta \left(\frac{1}{r} \frac{\partial v_r}{\partial \phi} + \frac{\partial v_\phi}{\partial r} - \frac{v_\phi}{r} \right), \quad \sigma_{\phi z} = \eta \left(\frac{\partial v_\phi}{\partial z} + \frac{1}{r} \frac{\partial v_z}{\partial \phi} \right), \\ \sigma_{zr} &= \eta \left(\frac{\partial v_z}{\partial r} + \frac{\partial v_r}{\partial z} \right). \end{aligned}$$